

Honden bij de Grieken en Romeinen

Voorts zijn er drie redenen om zich een hond te verschaffen en te onderhouden... Eén soort wordt uitgekozen, omdat die zich keert tegen de listen en lagen van mensen en de boerderij zelf en alles en iedereen van de boerderij beschermt...

Een andere soort wordt uitgekozen om de aanvallen van mensen en beesten af te weren en deze houdt de stal thuis en de grazende kuddes buiten in het oog. De derde soort wordt aangeschaft ten gunste van de jacht; niet alleen biedt deze de boer helemaal geen hulp, maar leidt hem ook af van zijn werk en maakt hem lui. Het bovenstaande is te lezen in 'De Re Rusticae', in het Latijn geschreven door Columella, een schrijver uit de Oudheid, die in het jaar 4 na Christus wordt geboren. Hij heeft het over een waakhond, een herdershond en een jachthond. Het begrip rasgroep met de gebruikswaarde, meer dan 2000 jaar geleden!

Wanneer de hond de prooi te pakken heeft gekregen of ook op een andere wijze de wedloop heeft gewonnen, moet men van zijn paard afspringen en moet men de hond aaien, prijzend toespreken, de kop een knuffel geven, even aan de oren trekken en ze met hun naam toespreken: 'Goed zo, Kirra, bravo Bonna, mooi gedaan Hormé' en elke andere hond net zo bij de naam noemen. Want ze vinden het fijn om geprezen te worden net als rechtschapen mensen.

Dit is een citaat uit het boek 'Cynegeticus' van Arrianus, een Griekstalige

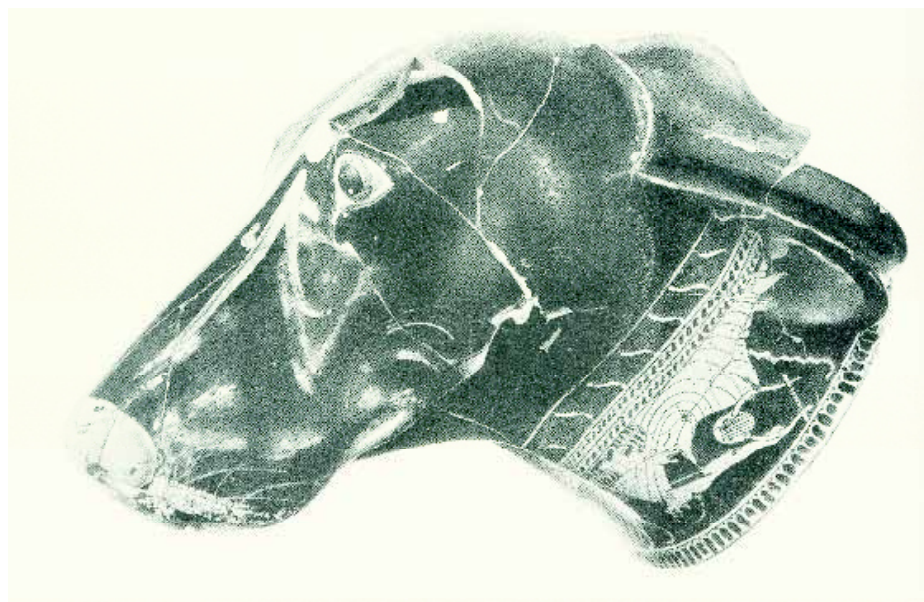
schrijver, geboren rond 95 na Christus. Aaien. Prijzend toespreken. Een knuffel geven. 'Goed zo, Kirra.' Fijn om geprezen te worden.

Wie denkt er nu nog dat het positief belonen van honden een uitvinding van hedendaagse gedragdeskundigen is? De Grieken en Romeinen zijn hen eeuwen voor geweest!

Daarom zal ik ook kruisingen tot stand brengen om de voordelen van de verschillende hondensoorten te mengen: eens zal een Umbrische moederhond

een bijdehand bewustzijn geven aan onbezonnen Keltische pups, zullen pups van een Gelonische teef de bezinning van een Hyrcanische reu hebben overgenomen en zal de Calydoniër, die zijn ondeugd van zinloos geblaf zo duidelijk tentoonspreidt, verbeterd zijn door een Molosserreu. De nakomelingen verwerpen zeker het beste van alle deugden van de ouders en zij zullen begenadigd zijn door hun meegaande aard.

Een tekst van Grattius, de jagerschrijver, die in het Latijn 'Cynegetica'

• Een Grieks, keramiek hondenhoofd, gevonden in de Villa Giulia in Rome.

(‘Over de jacht’) schreef. Kruisingen. Hondensoorten mengen. Verbeteren. Fokkerswijsheden en -waarheden uit het begin van onze jaartelling. Er wordt dan al gefokt met het oog op betere nakomelingen!

Diepe buiging

Hoewel boven deze tekst ‘Boekbespreking’ staat, wordt dit geen echte boekbespreking, geen boekkritiek in de ware zin van het woord. Geen geneuzel dus over een spel- of een schoonheidsfoutje, geen opmerkingen over details. Dat zou hier ook héél ongepast zijn; de auteur van het onderhavige boek, drs. Robert van der Molen, beheerst zijn onderwerp ‘Honden bij de Grieken en Romeinen’ oneindig veel beter dan ik. Ik durf te zeggen: oneindig veel beter dan wie ook in Nederland.

Dit 512 pagina’s tellende oeuvre, fraai uitgegeven en goed geïllustreerd, lacht mij al maandenlang toe vanaf een prominente plaats in mijn boekenkast. Ik haal het er met grote regelmaat uit, lees en herlees er passages in en maak in gedachten steeds een diepe buiging voor de auteur, die een zo veelomvattend onderwerp te lijf durfde te gaan. Misschien is ‘te lijf gaan’ nog te zwak uitgedrukt; Robert van der Molen heeft zich als een terrier in zijn onderwerp vastgebeten. Resultaat: een schitterende verzameling teksten die 23 schrijvers uit de Oudheid over honden en aanverwante onderwerpen aan het papier hebben toevertrouwd. Non-fictie en fictie.

Titanenarbeid

Het is onmogelijk om hier alle facetten van dit boek uitvoerig te belichten. Neemt u maar van mij aan dat we te maken hebben met een werk van uitzonderlijke kwaliteit. Het begint met een goed overzicht van de periode vanaf de prehistorie tot de Grieken en Romeinen, gevolgd door een overweldigend aantal teksten, daterend van

• *Jacht op het wilde varken. Mozaïek in de Villa Casale in Piazza Armerina, Sicilië. (Foto: Marinus Nijhoff).*

zowel 800 voor Christus als van het einde van de derde eeuw. Het begrip ‘teksten’ verdient enige toelichting; op de linkerzijde van een pagina is de tekst waarin honden, jacht, enzovoort een rol spelen, in de originele taal opgenomen – Grieks of Latijn. De rechterzijde van een pagina bevat de vertaling in het Nederlands. Wie ooit, op het gymnasium, als een berg heeft opgezien tegen de vertaling van een paar pagina’s Grieks van Xenophon of een stukje Latijn van Vergilius, krijgt enig idee van de Titanenarbeid die hier door Robert is verzet.

Hij maakt zich er niet gemakkelijk van af; van elke schrijver uit de Oudheid geeft de auteur een korte biografie, waarin zij en hun geschriften tegen de achtergrond van hun tijd worden geplaatst. En het notenapparaat is minstens zo interessant als de tekst zelf, want een voetnoot van drs. Robert van der Molen beslaat makkelijk een kwart pagina. Maar dan is de lezer ook volledig en adequaat geïnformeerd over de achterliggende betekenissen

• *‘De hond van Alcibiades’. Alcibiades is een politicus en veldheer uit Athene. Dit is een Romeinse kopie van een Grieks bronzen beeld, dat in 1756 door Henry Jennings naar Engeland wordt meegenomen en nu in het British Museum in Londen is te zien.*

- *Marmereen hoofd van een hond, uit de zesde eeuw voor Christus en gevonden op de Acropolis in Athene. (Miho Museum, Kyoto, Japan).*

van woorden, zinsneden en plaatsen. In een bonte stoet passeren ze: waakhonden, jachthonden, herdershonden. Daarnaast zijn er de uiteenzettingen over het houden van honden, de jacht, jachtattributen, de wijze van jagen, het fokken en opfokken van pups, het uiterlijk en ziekten. Maar ook andere dieren – zoals geiten, paarden, hazen, herten, varkens enzovoort – zijn in deze kynologische schatkamer te vinden.

Aannemelijk, nooit zeker

In de Epiloog geeft de auteur nog een uiteenzetting over een aantal veel gebruikte begrippen: Assyriërs, Molossers, Mastiffs, legerhonden en

- *Detail uit een Romeins mozaïek van de god Neptunus. In de vier hoeken zijn vrouwen afgebeeld, die de vier seizoenen voorstellen. Dit is de lente met een volgens sommigen Laconische hond. (Bardo Museum, Tunis)*

arenavechters, Brakken en half windhonden. De rode draad in zijn hoofdstuk Conclusie is dat er voorzichtig moet worden omgesprongen met het leggen van een link tussen honden uit de Oudheid en hondensrassen van nu. Slechts zelden is die link aannemelijk, maar nooit zeker. *'Honden bij de Grieken en Romeinen'* besluit met verschillende indrukwekkende registers, een must in een werk als dit. De index van geografische en demografische namen brengt de lezer snel naar de plaatsen van handeling, en de index van hondensoorten en -rassen helpt om de pagina's te vinden waarin sprake is van een verwijzing naar huidige hondensrassen. Aardig is het register van klassieke hondennamen: 'Maira', 'Argos', 'Chara' en 'Sirius' leefden ook duizenden jaren geleden al.

Standaardwerk

In zijn voorwoord schrijft Robert van der Molen: *Ik weet nu dat er nog tal van andere pertinente onwaarheden in de kynologische literatuur zijn aan te wijzen. Eerlijk gezegd voel ik mij behoorlijk bedrogen en verkeerd voorgelicht, nu ik de originele teksten van Griekse en Romeinse schrijvers heb bestudeerd, want tal van keren ben ik in de verkeerde richting gestuurd, ook door kynologisch gelauwerde schrijvers, en heb de onzin opnieuw doorgegeven in de kynologie.*

'Ook door kynologisch gelauwerde schrijvers' betekent dat we in andere boeken en artikelen zinnen als: 'Dit ras was al bekend bij de Romeinen' of 'Deze jachthond wordt genoemd bij de Grieken' niet klakkeloos moeten geloven, maar altijd moeten toetsen aan dit immense werk. We hebben nu, na de 'Van Bylandt', 'Seegers' en 'Toepoel', de 'Van der Molen'. Een werk waarin eindeloos gebladerd en gelezen kan worden, om je steeds weer te verbazen over de kennis en het inzicht, waarover de Grieken en Romeinen beschikten. En dankzij Robert van der Molen kunnen wij nu in die kennis delen.

'Honden bij de Grieken en Romeinen' wordt geen nieuw Nederlands standaardwerk, het is het al! En daardoor een ideaal geschenk voor de komende feestdagen... ◀

Honden bij de Grieken en Romeinen
(ISBN: 978-90-814185-1-5, groot A4 formaat, 512 blz. met ruim 100 illustraties, grotendeels in kleur) van **Robert van der Molen** verscheen bij Von Achenermühle Productions. Prijs: gebonden € 71,00. Bestellen via e-mail: r.vd.molen@hccnet.nl